

Overweging Jacobuskerk Enschede

Zondag A 18 februari 2024 – 1^e zondag Veertigdagentijd “Tekenen van het verbond”

Genesis 9,8-15 / Psalm 25 / 1 Petrus 3,18-22 / Marcus 1,12-15

De Veertigdagentijd is afgelopen woensdag begonnen. Velen van ons hebben het Askruisje ontvangen: "Gedenk, mens, stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren". Het is een waarschuwing en een belofte. Want as maakt onze grond vruchtbaar. En God wil dat we vruchtbaar leven: een zegen zijn voor elkaar en voor de aarde. Daar moeten we haast mee maken, want onze tijd op aarde is maar beperkt.

Ondanks dat ons leven beperkt is, ondanks dat wij beperkt zijn, zijn we voor God méér waard dan stof. Hij heeft ons geschapen, ons hoeder van zijn schepping gemaakt. En een verbond met ons gesloten: nadat Noach veertig dagen en veertig nachten de regen had getrotseerd met zijn ark, liet God het opklaren, werd een nieuwe wereld zichtbaar, een nieuwe wereld mogelijk en beloofde Hij dat hij de aarde nooit meer zou vervloeken.

De aarde was schoon gewassen: gereinigd van alle onheil en zonde, gedoopt in die zondvloed van water. God stopte niet met zijn schepping, maar begon opnieuw, met een schone lei. God stopte niet met de mens, maar sloot een nieuw verbond met ons.

Zo zijn onze veertig dagen ook een oefening. Een beproeving; in ons leven kunnen moeilijkheden als een zondvloed op ons afkomen. Maar die veertig dagen hebben we tijd. Om onze houding te veranderen, om ons te bekeren.

Maar wat is dat; bekering? Het is meer dan alleen omkeren. We moeten ons losweken van oude patronen: van gewoontes die ongemerkt zijn ingebed in ons leven, in hoe we reageren, in hoe we keuzes maken. We moeten terug naar hoe we bedoeld zijn: recht geschapen, goed bedoeld, naar Gods beeld.

Bekering is ook afkeren. Ons afkeren van iets is het besef dat we niet op de juiste weg zijn. Maar we hoeven geen afkeer van ons *leven* te hebben, om bewust te willen kijken en bereid zijn te veranderen.

En we hoeven zeker geen afkeer van de wereld te hebben. De wereld is mooi, ondanks alles!

Jezus keerde zich af van de wereld. Hij ging naar de woestijn. Maar hij was daar niet alleen: de heilige Geest dreef hem daar naartoe. De heilige Geest die bij zijn doop op hem was neergedaald bleef bij hem en gaf hem kracht om vol te houden.

En Jezus bleef niet afgekeerd van de wereld - hij keerde er weer naar terug! Zoals God de wereld niet vernietigde met de zondvloed, maar opnieuw begon! Dat is het goede nieuws, die Blijde Boodschap: dat God ons niet loslaat en naar ons om blijft zien.

We hoeven niet in de woestijn te blijven, we hoeven niet rond te blijven dobberen op oneindige wateren, zonder uitzicht.

God geeft ons uitzicht: hoop op nieuw leven, een takje van een olijf, een vredesduif, een regenboog. Dat is zijn verbond met ons. Een eeuwigdurend verbond!

Maar we moeten het wel willen! Noach was zo'n mens van goede wil, een rechtschapen man. Fatsoenlijk, trouw en integer. Bekering is de bewuste keuze, de wil om een nieuwe weg in te slaan.

Deze veertig dagen zijn een tijd van bewustwording. Van bewust een nieuwe mens willen worden, van bewust worden dat we God nodig hebben en niet alles naar eigen hand kunnen zetten. Bewustwording: we worden bewust, we groeien daar naartoe.

Bewust kunnen we worden door oude patronen te herkennen en los te laten. En dat gaat met vallen en opstaan, met angst en beven, met durven en met hulp. Met wilde dieren en met engelen.

In deze tijd tot Pasen is het goed te bezinnen op ons leven: hoeveel onrecht doen wij onszelf en anderen, doen wij God aan? Hoe vaak verwijten we niet anderen of God wat ons overkomt? Hoe vaak wordt God niet voor ons karretje gespannen. Moet hij eerst naar onze pijpen dansen, moet Hij zijn zoals wij dat willen, moet Hij zijn als wij – zetten wij onszelf op de eerste plaats?

God rekende in het verhaal van Noach af met de Godsbeelden die wij van Hem hebben – want God is groter dan welk beeld dan ook. Hij liet het niet zomaar regenen, maar omdat hij wilde afrekenen met hoogmoed en gemakzucht, met eigengerechtigheid en eigendunk, met onrecht en ander wangedrag.

Mensen gedragen zich alsof ze zelf God zijn en buiten de aarde uit – zo worden slachtoffers gemaakt, zo wordt de aarde kapot gemaakt. En de aarde moet juist heel zijn – dát is Gods bedoeling. Daarom hebben we deze periode nodig om ons te bezinnen op ons eigen handelen, op onze eigen verantwoordelijkheid, op ons geloof, op onze afhankelijkheid van God. Om onszelf onder ogen te zien, af te zien van gemak en afleiding. Zo worden we een nieuwe mens, een mens naar Gods hart.

Gedurende deze veertig dagen kan het water ons aan de lippen staan. Maar ook kunnen we opgetild worden boven onszelf, zoals die ark, en neerkijken op de stormen in ons leven. Komen wij van de aarde, van onze aardse beslommeringen los en kunnen we ons laten drijven op Gods krachten? Hoe worden wij gedreven door Gods Geest? Zijn wij gedreven mensen?

De wind begon te waaien en dreef de wolken en het water weg. Zo kan de heilige Geest ook in ons leven waaien – de wolken in ons leven verdrijven, de lucht opklaren, ons inzicht verschaffen en de wereld in een ander, nieuw licht zetten. Met de heilige Geest kunnen we helder zien, een nieuwe wereld zien, een nieuwe wereld mogelijk maken.

God redde Noach van de zondvloed, gaf hem weer grond onder de voeten, sloot een verbond met hem. God zou nooit meer de aarde vervloeken vanwege de mens, want hij erkende dat we zijn zoals we zijn – met onze tekortkomingen én met onze goede voornemens. Maar bovenal houdt hij van ons.

We staan er dus niet alleen voor: God is bij ons, zoals Hij bij Noach was *tijdens* de zondvloed, zoals de heilige Geest bij Jezus was toen hij *in* de woestijn vertoefde.

Die regenboog is zijn liefdesverklaring aan ons. God sloot een verbond met ons, een veelkleurig verbond. Een verbond dat ons allemaal omvat, veelkleurig als we zijn. Een verbond waarin plaats is voor ons allemaal en voor de hele schepping; voor de mensen én de dieren én de planten.

Een goed leven wordt beloond; dat leren we van het verhaal van Noach. Wees rechtschapen: integer, trouw en deugdzaam en leef in verbondenheid met God. *Die* verbondenheid moeten we weer zien te vinden. Want God heeft wel een verbond met ons gesloten, maar hoe verbonden voelen wij ons met God?

Die verbondenheid kunnen we vinden met Jezus hulp.

Hij leert ons dat wanneer we tijd nemen voor zelfreflectie en gebed, wanneer we ons over durven te geven aan Gods liefde en ons laten leiden door Gods Geest, we de grootste moeilijkheden het hoofd kunnen bieden. Dan scheurt de hemel open.

Ook al zien we wilde dieren op onze weg, worstelen we met onze eigen angsten bij alles wat we moeten loslaten – daar komt liefde en vertrouwen voor in de plaats. Dan kunnen we opnieuw beginnen. Leven mét de wilde dieren, in vrede samen zijn. Dan komen er engelen op ons pad en opent zich een weg vóór ons. Dan wordt loslaten God toelaten en kunnen we ons oprecht verzoenen met ons leven. Met het leven dat God ons heeft gegeven.

Ons verzoenen met wat God met ons voorheeft, zonder ons beter voor te doen dan we zijn of ons te vergelijken met anderen. Zonder verzet, maar met overgave. Met overgave leven is leven in dankbaarheid en geeft een leven van overvloed. Dat kunnen we niet alleen met wilskracht bereiken!

God houdt van ons en hij blijft met ons verbonden, ook al zien we dat niet altijd. Die hoop mogen we niet verliezen, niet laten verdrinken in onze somberheid.

God heeft ons een nieuwe wereld gegeven; een wereld vol mogelijkheden voor iedereen. Een wereld waar God vertrouwen in heeft, waar vrede mogelijk is als we solidair zijn, goed zijn voor elkaar, en God centraal stellen. Hem danken en dienen en eren, in elkaar en in zijn schepping.

God vindt vreugde in Jezus; Hij is ons morele kompas. Hij is het Nieuwe verbond en brengt de Blijde Boodschap waarin we mogen geloven. Hij is gekomen voor ieder van ons. Daarmee verlost hij ons van alle kwaad.

Laten we deze veertig dagen dus bouwen aan een nieuwe toekomst: onze ark vullen met het goede, met de rijkdom die God ons geeft en overboord gooien wat we niet nodig hebben. Zo kunnen we vol vertrouwen op weg gaan naar die nieuwe wereld; naar een nieuwe lente en een nieuw geluid, een nieuw leven: naar Pasen.

Amen.